

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Ciencias e Técnicas Historiográficas		Código	710G04019
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Optativa	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	Pena Álvarez, María	Correo electrónico	m.pena1@udc.es	
Profesorado	Pena Álvarez, María	Correo electrónico	m.pena1@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Coñecer as principais ciencias e técnicas historiográficas e os seus obxectivos de estudo. Faremos unha aproximación aos principios básicos da Paleografía, a Diplomática, a Iconografía, a Numismática o a Codicología.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer as principais Ciencias e Técnicas historiográficas e os seus obxectos de estudo: Paleografía, Diplomática, Iconografía, Sixilografía, Numismática e Codicología-Bibliografía.	A1 A2 A3 A20	B1 B2	C1 C2 C3
Comprender a importancia da escritura como fonte de coñecemento. Coñecer a evolución da escrita e da produción documental latina.	A1 A2 A3 A4 A5 A6	B3 B4	C1 C2
Acadar coñecemento dos documentos que integra o universo histórico.	A1 A2 A6	B9 B10	C5 C6 C7
Traballar con documentos manuscritos e imaxes.	A1 A2 A4 A5 A6	B5 B6 B7 B8 B11	C4 C8

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Ciencias e Técnicas Historiográficas	1.1. Que son? 1.2. Características básicas 1.3. Repositorios dixitais

2. Paleografía	2.1. Orixe 2.2. Materiais de escritura, instrumentos de escritura e tintas. 23. Aproximación ás letras, conexións de letras e formas abreviadas. 23. A paleografía e as falsificacións.
3. Diplomática	3.1. O documento e as súas características 3.2. Evolución da Diplomática
4. Iconografía	4.1. Iconografía e Iconoloxía 4.2. A imaxe como portadora dunha mensaxe
5. Outras técnicas historiográficas	5.1. Cronoloxía 5.2. Sixilografía 5.3. Numismática 5.4. Codicoloxía

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A3 C3 C6 C7	21	0	21
Proba mixta	A2 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 C1 C2 C4 C5	2	20	22
Traballos tutelados	B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 C8	8	30	38
Lecturas	A1 A2 A3 A4 B8 B9 B11 C1 C2	2	14	16
Discusión dirixida	A4 A5 A6 A20 B1 B4	21	30	51
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Tanto a parte teórica como a práctica serán explicadas en clase.
Proba mixta	Proba de resposta breve sobre os contidos teóricos e prácticos da materia para a avaliación dos coñecementos adquiridos.
Traballos tutelados	Presentarase un traballo que estará relacionado coa materia. O traballo presentarase en mano o día da data do exame.
Lecturas	Efectuaranse diversas lecturas para que o alumnado exponga na discusión dirixida.
Discusión dirixida	Os alumnos dialogarán sobre un tema. Será moderado pola docente.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	Haberá atención personalizada: presencial ou telemática.
Traballos tutelados	Nota para estudantes con "dispensa académica de exención de asistencia": Deben poñerse en contacto coa docente para fixar as liñas de actuación co fin de seguir a materia con efectividade.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Discusión dirixida	A4 A5 A6 A20 B1 B4	Valorarase a exposición que faga o estudante do tema a debatir e os argumentos usados.	30
Traballos tutelados	B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 C8	O traballo presentárase o día do exame e a docente conversará co estudante.	70

Observacións avaliación

É requisito imprescindible para aprobar presentar o traballo tutelado e asistir ás Debates dirixidas.

Nota para estudantes con "exención de asistencia académica":

En concreto, as medidas de dedicación para ?Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención académica de asistencia? son as seguintes:

-Deben poñerse en contacto coa profesora a primeira semana para establecer as liñas de actuación.

-Deberán asistir a clase o número mínimo de horas establecidos regulamentariamente.

-As datas de entrega dos "Traballos tutelados" será o día do exame.

-Os Debates guiados substituiranse por un exposición orixinal dos temas propostos neles.

Segunda oportunidade:

Un traballo entregárase o día do exame e colgarase previamente no Campus Virtual.

Plaxio:

A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente unha nota de suspenso '0' na materia da convocatoria correspondente, quedando sen efecto a cualificación obtida en todas as actividades de avaliación da convocatoria extraordinaria.

Fontes de información

Bibliografía básica	Canellas López, Ángel. Exempla scripturarum latinarum : in usum scholarum / Ang. Canellas Caesaraugustae [Zaragoza] : Librería General, 1974. Canellas López, Ángel. Exempla scripturarum latinarum : in usum scholarum / Ang. Canellas Caesaraugustae [Zaragoza] : Librería General, 1974. Carmona de los Santos, M. Manual de sigilografía. Subdirección General de los Archivos Estatales. Madrid, 1996. Carmona de los Santos, M. De sellos y blasones: sigiloheráldica para archiveros. S & C Ediciones. Carmona, 1996. Gil Farrés, O. Introducción a la numismática. Asociación Numismática Española. Museo Casa de la Moneda. Madrid, 1993. Introducción a la Paleografía y la Diplomática general / Editor, Ángel Riesco Terrero ; [Coautores, Ana Belen Sánchez Prieto et al.] . Madrid : Síntesis, D.L. 1999. Millares Carlo, Agustín. Tratado de paleografía española / Agustín Millares Carlo ; con la colaboración de José Manuel Ruiz Asencio . - 3a. ed. Madrid : Espasa-Calpe, 1983. Núñez Contreras, Luis. Manual de paleografía: fundamentos e historia de la escritura latina hasta el siglo VIII/ Luis Núñez Contreras; bibliografía de María del Carmen Lozano Sánchez; prólogo de Josefina Mateu Ibars Madrid : Cátedra, D.L. 1994. Paleografía y escritura hispánica / Juan Carlos Galende Díaz, Susana Cabezas Fontanilla, Nicolás Ávila Seoane (coords.) . Madrid : Síntesis, D.L. 2016. Riesco Terrero, A. Introducción a la sigilografía. Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Madrid, 1978. Riesco Terrero, A.; Arnall Juan, Mª A. Introducción a la paleografía y la diplomática general. Síntesis (colecc. Letras universitarias, 21). Madrid, 1999. Romero Tallafigo, Manuel. Arte de leer escrituras antiguas : paleografía de lectura / Manuel Romero Tallafigo, Laureano Rodríguez Liáñez, Antonio Sánchez González . - 3ª ed. amp. Huelva : Universidad de Huelva, 2003. Tamayo, A. Archivística, diplomática y sigilografía. Cátedra. Madrid, 1996.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías